

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

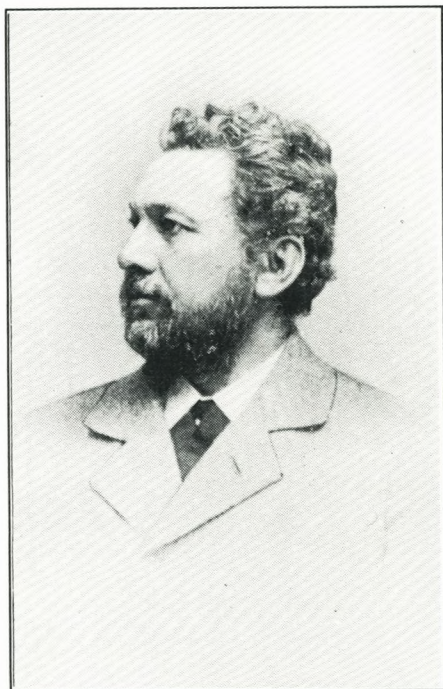
SORANER - *bladet*

Månedsskrift for Soransk Samfund

Maj

Årgang 75 . Nr. 5

1990

(R 1856)

JULIUS PETERSEN
(1839-1910)

En verdensberømt matematiker, som tog realeksamen med udmærkelse fra Sorø i 1856.

Danmarks verdensberømte Julius Petersen (1839-1910)

af Lektor Bjarne Toft

Institut for matematik og datalogi ved Odense Universitet

En forskningsindsats for 100 år siden

For præcis 100 år siden, i foråret 1890, var professor i matematik ved Københavns Universitet, Julius Petersen, i færd med at lægge sidste hånd på et forskningsprojekt, som havde beslaglagt det meste af hans energi i det foregående halve år. Det var en indsats, som ville blive værdsat ude i den store verden af tidens største matematikere, bl.a. Caley og Sylvester i England og Klein og Hilbert i Tyskland. Men den ville også snart gå i glemmebogen: Petersen døde i 1910 og derefter fortabte han og hans indsats sig snart i fortidens mørke; hans 100 års fødselsdag i 1939 blev hverken markeret eller husket, og i 1949 sløjfede man hans grav på Vestre Kirkegård, indtil da vedligeholdt af Københavns Universitet.

Men nu i 1990 er Petersen verdensberømt igen! Ikke kendt af en bred offentlighed måske, men af matematikere overalt. Én af hans opdagelser, Petersens graf, pryder forsiden af hvert nummer af det amerikanske tidsskrift *Journal of Graph Theory*, og Petersens indsats i 1890 er mere kendt end nogensinde før. Den nye berømmelse hænger mærkeligt nok sammen med datalogiens fremmarch!

En tilfældighed i Tivoli

Forskningsprojektet i 1890 var egentlig startet som ikke så lidt af en tilfældighed. I 1889 havde Caley publiceret en afhandling, som Petersen havde opdaget en alvorlig fejl i. En anden berømt engelsk matematiker, James Joseph Sylvester, professor i Oxford, var ved at blive gammel (75) og havde problemer med synet. I sommeren 1889 var han på en kur i Sverige og passerede gennem København, hvor han naturligvis tog kontakt med de to matematik-professorer Zeuthen og Petersen. Petersen greb lejligheden og snakkede om

Cayleys artikel. Sylvester skrev i oktober 1889 til Petersen: »*Jeg finder det særdeles heldigt, at jeg kunne diskutere denne sag med Dem under vort besøg i Tivoli (!) og fik åbnet øjnene for den vidunderlige fælde, som så stort et geni og så erfaren en veteran som Caley har tilladt sig selv at falde i*«. Petersen og Sylvester startede dermed en korrespondance og et kapløb om nye opdagelser. I løbet af efteråret 1890 drog Petersen til Oxford. Hjemme igen fortsatte korrespondancen og undersøgelserne, som mundede ud i Petersens berømte afhandling, som udkom i 1891.

Jul. Petersens System

Før vi kaster os ud i at se på, hvad Petersens forskning i 1890 drejede sig om, skulle vi måske prøve at få et indtryk af manden selv og hans øvrige omfattende virksomhed. Navnet Jul. Petersen forekommer måske også lidt ældre læsere uden speciel matematik-interesse bekendt? Det kan skyldes, at han skrev mange bøger, ikke blot for højere uddannelse på Universitetet og Polyteknisk Lærestalt, men også for skolen. Han var en mester i dansk og kan stadig læses med den største fornøjelse. Hans lærebogssystem er de danske skolebøger, som har haft størst succes: først ved reformen i begyndelsen af 1960'erne (hvor mellemskoleeksamen og realeksamen afskaffedes) gled Jul. Petersen's system helt ud af brug! En nekrolog i Politiken den 6. august 1910 har følgende malende omtale af bøgerne: »*Adskillige af de smaa Lærebøger benyttes rundt på hele Kloden, og det er i højeste Grad sandsynligt, at der stadig sidder smaa Skoledrenge af den ene eller anden Kulør (hvide, gule, sorte osv.) og grubler over et eller andet »man ser let*«. Thi den udmærkede Matematikers egen hurtige Hjerne og hans Ønske: at gøre Bøgerne

saa korte og koncise som muligt, har ikke sjældent forledt ham til at springe nogle formentlig ganske selyfølgelige Mellemed over, netop med den citerede Bemærkning »man ser let«; for alle de smaa, grublende Drengene under de vekslende Breddegrader maa det være en Trøst, at naar de ikke altid straks kan »se let«, deler de Skæbne med disse famøse Ords egen Ophavsmand, thi det hændte virkelig ved en Forelæsning over Ligningers Teori, at Jul. Petersen ikke selv kunde opdage, hvad det var, man let saa.«

Sorø Akademis Skole

Jul. Petersen, som kom fra en håndværker-familie (hans far var farver), viste sig allerede som barn som et ualmindeligt godt hovede, og 10 år gammel kom han i 1849 på Sorø Akademi. Om sin skolegang fortæller han selv i 1871: *»Efter at være forberedt i en Privatskole, kom jeg i 1849 i byens lærde Skole, som jeg gennemgik som Realist til min Konfirmation. Jeg ønskede at blive Polytekniker, men denne vej var for dyr for mine Forældre. En onkel til mig var Kjøbmand i Kolding og tilbød at tage mig i sin Forretning et par Aar og derpaa skaffe mig Plads paa et Handelskontor. Han døde imidlertid, da jeg havde været hos ham næsten et Aar, og testamenterede mig 1000 Rd. Jeg opgav derpaa Handelen og vendte tilbage til Sorø Skole, hvor jeg 1856 tog Realafgangsexamen med Udmærkelse. Matematikken havde, fra jeg begyndte at lære den, optaget min hele Interesse, og den største del af mit Arbejde bestod i at løse mine egne og mine Kammeraters Opgaver og i at søge Vinklens Tredeling, en Opgave, der har haft en stor Indflydelse paa min hele Udvikling«.* En af kammeraterne var Hieronymus Georg Zeuthen (1839-1920), som senere blev den førende professor i matematik ved Københavns Universitet. Petersen og Zeuthen forblev venner hele livet.

Familien Petersen lagde åbenbart vægt på uddannelse, for også to yngre brødre blev sendt på Sorø Akademi. Den ene døde ung, men den anden, Valdemar Pe-

tersen, tog realeksamen i 1864 og blev senere en betydende mand i Odense, idet han startede det, som nu har udviklet sig til Tietgenskolen. Han levede til 1935 og var æresmedlem af Odense Handelstandsforening, som stadig bestyrer hans legat til indkøb af bøger til handelsskoleelever. Også sin gamle skole i Sorø huskede han. I 1931 stiftede han *Valdemar Petersens Legat for unge Mennesker, der er ud-gaaede fra Sorø Akademis Skole med Realeksamen, og i 1932 blev han æresmedlem i Soransk Samfund.*

En strålende karriere!

Efter realeksamen tog Julius Petersen så til København og tog første del af polyteknisk eksamen i 1860. Men undervejs fik han lyst til at studere matematik, blev student i 1862, gift samme sommer og fik sit første barn i januar 1863. Så som 27 årig i 1866 blev han magister med udmærkelse. Året efter fik han Universitetets guldmedalje, og i 1869 kom bogen *»Metoder og teorier«*, som med ét slag skabte ham et navn. Bogen udkom i mange oplag og blev oversat til engelsk, fransk, italiensk, russisk og tysk. Den handlede om geometriske konstruktioner med passer og lineal og havde indflydelse på geometri-undervisningen langt op i dette århundrede (den engelske udgave af bogen er udkommet i et nyt oplag så sent som i 1960 på det amerikansk forlag Chelsea). Den er uden tvivl det mest udbredte matematiske værk af nogen dansk forfatter. Bogens tema udviklede Petersen til sin doktorafhandling. Han blev dr. phil. i 1871, så docent ved Polyteknisk Lærestanstalt, i 1879 medlem af Videnskabernes Selskab, og fra 1886 til 1909 professor ved Københavns Universitet. I 1887-1900 var han undervisningsinspektør ved de Lærde Skoler, dvs. den tids faginspektør for matematik og fysik i gymnasiet. I denne egenskab har han uden tvivl ofte besøgt sin gamle skole i Sorø.

Disciplinære problemer

Helt ukompliceret forløb Petersens liv dog næppe, specielt starten må have været

problemfyldt. For at ernære sig og sin familie måtte Petersen i årene indtil 1871 give skoleundervisning 6-7 timer om dagen. Et indblik giver Axel Henriques i sin selvbiografi *Svundne Dage* (1929) om sin skoletid på Bohrs skole »Det von Westenske Institut« i 1860'erne: *»Vor næste Matematiklærer var Julius Petersen, et af de lyseste Hoveder, jeg har kendt, skønt han med rette kaldtes Sorte-Petersen, forkortet Sorteper eller blot Sorte. Han var ikke saa blid som Lorenz; da han engang opdagede to Syndere, der spillede Skak i Timen, gik han hen og trak den ene meget ublidt i Haaret og sagde blot: »Sort begynder og gør Mat i tre Træk!«. Men med Disciplinen var det forøvrigt lige saa galt hos ham. Denne geniale Mand sled sig op ved at give Undervisning for at ernære Kone og Børn, han læste samtidig selv til Studentereksamen, tog senere Magister- og Doctorgraden uden at have andre Indtægter end den elendige Skoletimeløn. Han fik næppe den Nattesøvn, han skulde have, og derfor faldt han lidt hen i Timerne; muligvis sad han ogsaa og grublede over Problemer, der gik højt over vor Horizont«.*

Petersen og det moderne gennembrud

Begyndelsen af 1870'erne var en periode med mange brydninger. I 1871 var en dansk afdeling af Internationalen blevet etableret under Pio's ledelse. I maj 1872 blev en arbejderdemonstration på Københavns fællede voldeligt nedkæmpet; da sad Pio og hans nærmeste medarbejdere allerede arresteret. Mere opsigt og opstandelse, ja nærmest angst og skræk, vakte imidlertid Georg Brandes – ung åndsaristokratisk provokatør, og så endda jøde! Hans forelæsninger i efteråret 1871 om hovedstrømninger i det 19 århundredes litteratur fik det professorat, der var stillet ham i udsigt, til at forsvinde ud i den blå luft. Det etablerede borgerskab blev grebet af panik, og Brandes blev betragtet som værre end den onde selv. I foråret 1872 da angrebene på Brandes var heftigst, dannedes en støtteforening *Litteraturselskabet*, hvis formål var at virke for anerken-

delse af den frie forskning som højeste dommer over hvad der er sandt og usandt. Bestyrelsen på 6 personer bestod bl.a. af Brandes selv, Holger Drachmann, I.P. Jacobsen og Julius Petersen. I selskabet skete der ikke meget, men det vakte enorm opsigt- det var satans værk. *»Alle vidste at der fandt de forfærdeligste Scener Sted mellem Litteraturselskabets mandlige og kvindelige medlemmer«*, skriver Henriques (men der var naturligvis ingen kvindelige medlemmer!)

Petersen var levende optaget af tidens problemer og debat. I 1871 udsendte han en pjece under sine initialer JP om *Løsningen af det sociale spørgsmål*. Stilen er frisk og klar – Petersen ønsker at finde ud af hvorledes en omfordeling af samfundets goder til fordel for arbejderne kan finde sted, og han slutter på matematisk inspireret manér, at det bedst lader sig gøre ved hjælp af skat på forbrug. Vilhelm Møller, som redigerede Brandes kredsens kampskrift *Nyt Dansk Maanedsskrift*, kaldte i en polemisk anmeldelse Petersens løsning for *»socialistisk eller kommunistisk indtil det Yderste«*, selv om det nu er svært at se! F.eks. er Petersens helt den sparsommelige gnier, som kun ønsker at se sin formue vokse mest muligt. Petersen skriver: *»Jeg kan ikke see nogen Forskjel paa den Gjerrige og den mand, der var ligesaa rig og skjænkede hele sin Formue til det Offentlige, det skulle da være den, at han bestyrer den bedre og billigere, end det Offentlige vilde gjøre det. »Ja, men han udsuger folk med sine Aagerrenter«. Bah! Lad dem saa gaae til Landmandsbanken; de betale vel ikke ham høje Renter, naar de kunne faae Pengene billigere hos andre«.*

Petersen som økonom

Petersens interesse for økonomi og sociale spørgsmål resulterede i mange artikler og debatindlæg, bl.a. i Nationaløkonomisk Forening, som han også var med til at stifte. Han forsøgte, sammen med matematisk direktør F. Bing fra Statsanstalten for Livsforsikring, af og til noget provokerende, at overbevise datidens danske øko-

nomer om, at matematik er nødvendig for at forstå økonomiske sammenhænge. Det kom de ikke langt med! Deres økonomiske hovedværk var en artikel i 1873: *Om den rationelle Arbejds løn samt nogle bemærkninger til Økonomiens Metode*. Den blev diskuteret på et møde i Nationaløkonomisk Forening i september 1873 – ifølge referatet sluttede mødet med at »Jul. Petersen foreslog sine Modstandere at prøve at undersøge et eller andet bestemt Spørgsmaal, saa skulde han forsøge at vise, at deres Resultat var galt«. I et senere nummer af *Nationaløkonomisk Tidsskrift* affærdiges Bing og Petersen med: »Det tør nu siges, at det som resultat af Diskussionen fremgik, at den foreslaaede ny Methode er uanvendelig«. Men efter mange år i glemmenbogen er der nu 100 år efter anerkendelse og ære. Bing og Petersens artikel er oversat til og udkommet på engelsk i 1962, og en amerikansk økonom J.K. Whitaker skrev i 1982 i et anset amerikansk tidsskrift om den, at det er én af de mest fremragende økonomiske artikler fra slutningen af forrige århundrede, 80 år forud for sin tid, og fuldt på højde med afhandlinger af datidens største internationale økonomer. Whitaker slutter sin 20 sider lange gennemgang med håbet om at retfærdighed langt om længe må ske fyldest for Bing og Petersen, og han opfordrer til at læse originalen, som har en klassikers friskhed og ildhu. I *Nationaløkonomisk Tidsskrift* 1987 skriver Hans Brems: »Både i form og indhold var Bing og Julius Petersen så langt forud for deres tid, at de ikke kom til at påvirke den danske tradition«.

Også som praktiker på økonomiens område udfoldede Petersen sig, i bestyrelser for bl.a. Arbejderbanken, De Forenede Bygningssnedkerier og forsikrings-selskabet Hafnia.

Matematisk Forening

Petersen var også med til at etablere et godt fagligt matematisk miljø i København. Han var én af stifterne af Dansk Matematisk Forening i 1873 – hermed skabtes et forum for matematiske foredrag

og hyggeligt samvær. Foredragene fandt sted på bl.a. Myginds Restauration i Linnésgade (her i kælderens opbevarede foreningens arkiver i en kasse, som desværre forsvandt på uopklaret måde omkring århundredeskiftet). Forholdene var ikke altid lige ideelle – medlemmernes overtøj prydede væggene og der var forstyrrelser, som f.eks. da papirhandlerne festede med megen hurra-råben ved siden af Petersen afbrød foredraget og truede ind mod dem »som sætter priserne på papir til lærebøger op«. Stemningen var gemytlig og efter foredragene inviterede foreningen til fællesspisning, oftest en kotelet eller bøf med øl til. Stærkere drikke var for egen regning. Petersen var et oplivende moment ved sine undertiden barokke indfald, f.eks. hans påstand om at et musikstykke ville lyde lige så godt hvis man spillede det omvendt fra slutningen tilbage til starten, eller hans eksperimentelle påvisning af, at når man gav et på et bord liggende æg en rotation, ville det rejse sig hvis det var hårdkogt, men blive liggende hvis det var blødkogt (eller måske omvendt). Også i sit eget hjem på Vesterbrogade 84 holdt Petersen »matematiske aftner«, hvor fagets dyrkere var velkomne.

Matematik, tobak og vin.

Også de internationale kontakter spillede allerede dengang, som vi har set, en helt afgørende rolle. Petersen havde også gode kontakter med det franske matematiske miljø gennem breve og besøg. I 1902, efter hans kone var død, rejste han sågar til Algier. Det fremgår dog af breve til Petersen fra Gaston Tarry, en fransk embedsmand i Algier med matematik-interesse, at matematikken her var sekundær. Den primære grund afsløres i Det Kongelige Biblioteks arkiver: et takkebrev for en ordre på 50 kg tobak! Der er også korrespondance med franske matematikere om kvaliteten (dårlig!) af den vin, Petersen hjembragte.

Livsglade Petersen

Med sin bramfri og elskværdige personlig-

hed vandt Petersen mange venner. I *Nyt Tidsskrift for Matematik* skrev redaktionen efter hans død i 1910: »Et ypperligt Hoved, en original tænker, en Mester i Fremstillingens Kunst, altid i godt Humør, aldrig småtskåren i sin Dom, parat til at bryde en Lanse med hvemsomhelst i usvigelig sikker tro på egne Ræsonnermenters Uangribelighed, slagferdig og sprudlende i Debatten, uden Nag eller Bitterhed overfor sine Modstandere, en stort anlagt og usnobbet Natur, lidet akademisk i sit Optræden, undertiden noget usleben i sit Væsen«. Den senere professor ved Polyteknisk Læreanstalt Johannes Møllerup skrev i *Berlingske Tidende* den 5. august 1910 en nekrolog, hvori det bl.a. hedder: »Han repræsenterede blandt de danske Matematikere i en lang Aarrække det bedste Humør og den frodigste Livsglæde. Struttende sund fyldte han sin Plads i Livet, baade i sit Arbejde og i festlige Lag, djerv og godmodig var hans Skemt; man glædede sig, når hans prægtige Skikkelse med det smukke kloge Hoved viste sig«. Selv da han i 1908 blev ramt af et slagtilfælde var han optimist. I et brev fra sommeren 1908 hedder det: »Jeg har det i alle Henseender meget godt, kun at jeg ikke kan gaa og taler daarligt; jeg haaber at komme saa vidt i Sommer, at jeg kan genoptage mine Forelæsninger til Efteraaret«.

Undervisningsinspektør Petersen

Om Petersens virke som undervisningsinspektør skrev Møllerup: »Som sådan vandt han sig mange Venner og vel også enkelte Fjender. Der er ingen Tvivl om, at han også i denne Egenskab har indlagt sig Fortjeneste af den danske Matematikundervisning, ligesom han har krydret Rektorernes veldækkede Borde med de muntreste Vittigheder«. Om sammen emne skrev Axel Henriques i 1929: »Engang fortalte han mig, at han nu ogsaa var kommet ind i Skoletilsynet, tror jeg det hedder, rejste rundt i Landet, traadte uanmeldt ind i en Klasse og saa og hørte, hvorledes Undervisningen var. Saa kunde jeg ikke dy mig for at sige: »Hvilken Guds

Lykke, at De ikke kunde komme saaledes ind og overraske Dem selv, da De underviste i Bohrs Skole!«. Først blev han lidt betuttet, men da der stod noget god Vin i nærheden, greb jeg et Glas og sagde »Skaal«, saa søgte vi begge at kvæle vor Latter i Vinen, men nej, den brasede ud, da Vinen var skyllet ned, og vi vedblev at være Venner til hans Død«.

Petersen havde i sin inspektørtid flere sammenstød med ministeren (og med fysikerne, som fandt ham alt for teoretisk). I 1897 var en opgave til studentereksamen formuleret således:

I en Trekant ABC er $\sphericalangle A = 123^{\circ} 45' 18''$, Højden fra A er 56,789 og Vinkel A's Halveringslinje er 72,452. Beregn Trekantens Sider og Vinkler.

To dage efter skrev Politiken (16.6.1897) at opgaven er umulig: »Ved udregning viste det sig, at i en sådan Trekant som den forelagte vilde den ene vinkel blive -10° stor; det vil sige den eksisterer ikke. Den eneste tænkelige Forklaring af Fænomenet er den, at vedkommende Matematiker, der har stillet opgaven, ikke har gjort sig ulejlighed med selv at regne Opgaven ud. Det gør han sikkert næste Aar«. Opgaven skabte en skandale, og Ministeren dekretede til Petersens fortrydelse, at den pågældende opgave ikke skulle tælles med. Petersen forsvarede sig heftigt, bl.a. i Politiken: »Sagen er imidlertid den, at jeg finder at Opgaven er en meget god lille Opgave, fordi den giver Eleverne anledning til at vise deres større eller mindre Modenhed ved Fortolkningen af den negative Løsnings betydning. Man maa nemlig erindre, at Ordet umulig i Matematikken har en anden betydning end den sædvanlige. Eleverne har allerede i første Klasse lært, at en negativ Løsning viser hen til en ændring af Opgavens Form. Hvis A rejser efter B, og jeg, idet visse Ting opgives, spørger, hvor mange Dage det varer før A når B, og svaret bliver -5 dage, saa ved Eleven, at det ikke er nok naar han svarer, at A ikke indhenter B; men at han skal svare at Spørgsmaalet

skal stilles saaledes: Hvor mange dage er det siden, at A og B befandt sig paa samme Sted? og at svaret er 5 Dage. Paa lignende Maade forholder det sig med den omtalte Opgave; den negative Løsning viser, at man ved A maa forstaa den uventede Vinkel for at faa en positiv Løsning».

I 1897 beholdt Petersen skindet på næsen, men i 1900 sluttede hans virke som undervisningsinspektør brat, idet han blev afskediget på gråt papir, officielt på grund af forsømmelighed omkring undervisningen i fysik. I efterladte notater på Det Kongelige Bibliotek kalder Petersen afskedigelsen et æselspark, og han skriver, at den virkelige grund var undervisningsministerens søns dårlige matematik og fysik karakterer! I et brev til efterfølgeren, fysik-professoren Christiansen, skriver Petersen, at Christiansen vil blive fordømt af dem, han nu skal samarbejde med, mere end ministeren, fra hvem man kan vente alting og som vil blive undskyldt på grund af manglende intelligens!

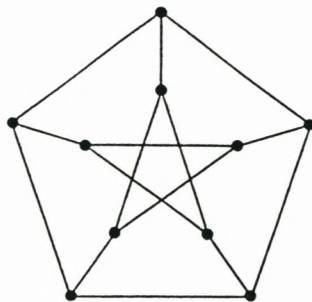
Hemmelige koder

Der er god grund til at mindes Petersen, hans begavelses frodighed og hans flid og virkelyst. Ikke blot er han grafeteorien pionér, også geometri, talteori, algebra og læren om koder (kryptografi) dyrkede han med livets lyst. Petersens pionerindsats indenfor kodning gik også i glemmebogen, men er blevet genopdaget af Ole Immanuel Franksen, Stærkstrømsafdelingen på DTH, som glimrende har beskrevet den i bogen *Mr. Babbage's Secret* fra forlaget Strandberg 1984. Petersen udgav sin artikel herom på fransk i 1875 som privat tryk. Det var det første han skrev på udenlandsk. Baggrunden kender vi ikke.

Indsatsen i 1890

Men lad os nu gå tilbage til Petersens matematiske hovedværk, undersøgelserne i 1890, som drejede sig om faktorisering. Det hele tal 220 kan faktoreres som 2.2.5.11. Faktorerne 2, 5 og 11 er primtal, dvs. de kan ikke selv faktoreres. Ethvert tal kan faktoreres i primtal på én og kun én måde (bortset fra rækkefølgen af faktorer: 210 kan selvfølgelig også skrives som

2.11.5.2). Men det er ikke kun hele tal man kan faktorisere, også mange andre typer af tal og objekter kan betragtes. Mange spørgsmål af denne art fandt deres afklaring i 1800-tallet. Petersens arbejde drejede sig om en speciel type af polynomier, men i stedet for at behandle sagen på sædvanlig algebraisk måde, så »oversatte« Petersen, som havde ideen fra Sylvester, de relevante spørgsmål til spørgsmål om »faktorisering« af figurer bestående af punkter med linier imellem, kaldet grafer. På denne form blev spørgsmålene om ikke simple, så dog lettere at holde styr på og løse. Disse grafer havde været benyttet før (bl.a. af Euler ved løsningen af Königsberg bro problemet i 1736), men det var Petersen, som skabte en egentlig teori for dem, så det er fuldt berettiget, at *Journal of Graph Theory* bærer Petersens graf på forsiden.

Grafeteorien udvikling efter Petersen

Grafteorien blev rendyrket af ungarenen Dénes König (som begik selvmord under jødeforfølgelserne i Budapest under krigen). Han skrev i 1936 på tysk den første bog om emnet. En fremragende bog, som efter krigen blev genoptrykt i USA og igen i 1986 i Tyskland og netop nu er kommet i en ny engelsk udgave. König satte Petersens arbejde ind i den rette ramme og grundlagde hans nye berømmelse.

Grafer kan benyttes i mange sammenhænge: de kan repræsentere byer og veje mellem dem, personer og relationer mellem dem, molekyler med atomer og bånd mellem dem, elektriske netværk, computernetværk, organisationsstruktur, struk-

tur i et computerprogram, osv. osv. Så grafer er nyttige redskaber, selv om Petersen grundlagde teorien for dem uden tanke for anvendelser udenfor ren matematik!

Grafer er endelige strukturer, og grafteorien er derfor en del af området *endelig matematik*. Dette område har der været rynket en del på næsen af: mange har betragtet det som teoretisk set uinteressant. Skal man for eksempel lægge et skema for afviklingen af de enkelte dele af et omfattende projekt, så er det en stor, men endelig opgave. Det matematiske problem at finde det bedst mulige skema har derfor en simpel løsning: gennemse alle muligheder! Teoretisk set er det simpelt, men i praksis umuligt (at gennemse f.eks. alle mulige rækkefølger af 20 bøger på en hylde, dvs. 20.19.18.17.4.3.2 muligheder, med én million muligheder pr. sekund, tager over 77 tusinde år!). Ved hjælp af teori for endelige systemer kan man af og til løse selv meget store endelige problemer elegant og effektivt, også i praksis. Da samtidig datalogi i princippet drejer sig om endelige strukturer, ja så fik den endelige matematik (og grafteorien som en del heraf) mere luft under vingerne.

En voldsom udvikling af den endelige matematik, også kaldet *diskret matematik*, har fundet sted internationalt siden 1965, med kraftcentre i bl.a. Ungarn og Nordamerika. I USA gav præsident Reagan i sin State of the Union tale i 1987 støtte til oprettelse af såkaldte Science and Technology Centers for at stimulere den amerikanske økonomi ved forbedret kontakt fra teori til praksis. En af de 11 bevillinger, der hidtil er uddelt, gik til et *Center for Discrete Mathematics and Theoretical Computer Science*. Så et nyt stærkt miljø er ved at udvikle sig.

Moralen

Som vi har set satte Julius Petersen sig mange blivende spor. Men at han her, næsten 80 år efter sin død, er blevet mere kendt overalt i verden end nogensinde før, ville nok have overrasket både ham selv og hans samtid!

Hvad kan vi lære af historien om ham? At videnskab ofte udvikler sig uforudsigeligt og ved tilfældigheder! At unyttig grundforskning ofte viser sig af fundamental betydning for helt nye områder og anvendelser! At internationale kontakter er af den største betydning! At omverdens uforstand ikke skal mødes med bitterhed og nag, men med virkelyst og livsglæde!

Petersen konferencen 1990 – en efterlysning

En international kongres (Hindsgavl juli 1990) til minde om Julius Petersen er under forberedelse. I den forbindelse forsøger vi også at komme lidt tættere på ham som person – en søn var amatørfotograf vides fra takkebreve for tilsendte billeder, men ingen billeder har kunnet opspores. Petersen havde tre børn, men ingen børnebørn (?). Om de tre børn (læge Aage Wiuff-Petersen, død i Aarhus 1927; Agnethe Greibe, død Kbh. i 1941; ingeniør Thor Ejnar Petersen, død i Frederiksværk (?) i 1946) haves kun sparsomme oplysninger. Måske kan nogle af læserne hjælpe? Også meget gerne med andre oplysninger i tilknytning til Petersens liv og virke.

Julius Petersen konferencen støttes af: Statens Naturvidenskabelige Forskningsråd, Carlsbergfondet, Thomas B. Thriges Fond, Knud Højgaards Fond, Dronning Margrethes og Prins Henriks Fond, Odense Universitets Forskningsfond, Otto Mønstedts Fond, Ing. N.M. Knudsens Fond, Munke Møllers Fond, Det Kgl. Danske Videnskabernes Selskab og Dansk Matematisk Forening.

En tak til Gert Sabidussi, Université de Montreal, og Jesper Lützen, Københavns Universitet, for en aktiv og omfattende indsats i udforskningen af Julius Petersens liv og virke. Og til Ole Immanuel Frankensen, DTH, og Niels Kærgård, Københavns Universitet, for væsentlige informationer. En mere videnskabelig biografi Petersen biografi (af Lützen, Sabidussi og Toft), er under udarbejdelse og vil kunne fås ved henvendelse til adressen ovenfor.

*Masai-Landsbyen, høvdingen iført figurfrakke.
Husene omkranser gårdspladsen.*

På Karen Blixens farm i Afrika *af Kurt Bresson (fortsat)*

Nairobi er smuk i forhold til Mombasa. Hvor er den gamle bydel skummel, man føler sig utryg, plyndringer forekommer, siger de, og drab på hvide, det er jo deres land. Vi vovede os lidt ned ad gaden og gik tilfældigt ind i en møbelbutik, et snedkerværksted, hvor man kunne få antikke ting. Ejeren bar Davidsstjernen. Han var den eneste jøde i Mombasa, fortalte han, men i Nairobi er der en Synagoge. De fleste i Kenya bekender sig til Kristendom eller her ved kysten til Islam, og deres kvinder går tildækkede som i Saudi Arabien, dog her nogle kun halvt. Netti har prøvet at bære slør, og erfaringen bag sløret er en form for tryghedsfølelse, en anonymitet, som giver en indre ro ved også at være fri for profane blikke. I en samtale om dette emne sagde en araber til mig: »Ingen fremmed mand skal se min kone og få lyst til hende«. »Men«, sagde jeg, »når jeg ser din kone uden at se hende, sætter det min fantasi igang, og er tanken ikke ligeså væsentlig?« Har jeg da ikke i mit hjerte bedrevet hor, som skre-

vet står »i vor bog«. »En tanke, som ikke fører til handling, tæller ikke, sagde han. Og det er vel det ræsonnoment, som adskiller de to verdener.

I Mombasa gik vi op på Fort Jesus. Herfra stod portugiserne østpå til Indien med Vasco da Gama, han landede og døde i staten Kerala, blev begravet i Cochinh første gang og anden gang i Lissabon, hvor knoklerne nu ligger i en heltesarkofag.

Kenya er en ung stat, man søger en fortid, og på Fort Jesus er der et museum, som er vel disponeret efter moderne smag. Man ved meget, også om de første muslimer, som dannede samfund her kort tid efter Profeten Muhammed for 1408 år siden. Byen Gedi er nu ruiner, men havde en befolkning på ca. 3000, nu har junglen omkranset den. Men det har været et vel organiseret samfund, kan man se af ruinerne. Efter godt 3 hundrede år forsvandt beboerne, hvorhen vides ikke, akkurat som nordboerne forsvandt på Grønland i sin tid uden at efterlade sig besked om hvorhen.

I Mombasa boede vi på et ordinært stort hotel, specielt indrettet til tyske turi-

ster: Wurst og Sauerkraut. I modsætning til massaierne er de fleste af de tyske mennesker ret ufikse for at sige det mildt om den overvægt, vi måtte beskue.

Deres vægt/højdeindex (eller Body Mass Index (MMI) vægt i kg divideret med 2 potens af højden i m) må være betragtelig over det tilladelige, som ligger mellem 19 og 25 med 22 som middeltørrelse (prøv dit eget tal).

Formel:

$$\frac{\text{Kg}}{\text{Højde M}^2} = I$$

Dertil kommer den sproglige belastning, denne europæiske stamme har, bortset fra Goethe.

Vi klædte os på til Nytårsaften og forstod ikke, hvorfor disse barbariske mennesker fra det 4. Rige stadig gik i for små badebukser og andre yndigheder, og begav os til den restaurant, vi havde booket, STEDET i Mombasa for os af klasse. Jamen dog sagde The Manager, det er jo først nytårsaften i morgen. Men tænk at få skænket 2 nytårsaftener på en så intens ferie.

Den anden nytårsaften fejrede vi på

stranden i en lille hotelrestaurant med barbecue og god rødvin, hvor også gode kenyanere med rytme i kroppen helt ud i fingerspidser og tær fik lokket Netti ud i dansen. Bagefter viste dansevennen os, at han havde et smukt træben. Natten var sort som han selv, kun tænderne lyste og stjernerne flere lysmillioner år borte.

Hvordan kom de derud?

Næste dag den første i det ny år tog vi toget tilbage til Nairobi. Kupeen havde næppe set en støvekost, siden Karen Blixen rejste den anden vej hjem igen til DK. Den lange togstamme snoede sig som en stor slange gennem Kenyas bløde landskab, en 12 timeres rejse gennem natten. Solen var besværet til også at stå op denne dag, og vi passerede forbi hyttelandsbyer, hvor nogle morgensøvnige unger stod udenfor og skutede sig og vinkede tilbage med en søvrig bevægelse.

Det horizontale lys afslørede endnu engang for os dyrene, som bare er til i denne Edens Have, hvor Adam og Eva engang var i uskyldighed.

Hvad er et syndefald? Er det det, Karen Blixens liv handler om?

Kurt Bresson.

Poul Martin Møllers indlæg ved april frokosten.

Den 5/4 indtraf det foreløbige højdepunkt i min karriere som Gammel Soraner, idet jeg var taler ved Soransk Samfunds frokost i restaurant Prag.

Da jeg skulle til at foreberede mig tænkte jeg: Nej, du må kunne finde på noget mere originalt, end blot at fortælle om 35 år gamle drengestreger!

Som barn var jeg altid meget ked af mit navn. Nu et jeg både glad for og stolt over det, så jeg valgte at tage udgangspunkt i det.

»Den rigtige« Poul Martin Møller korresponderede flittigt med både Hauch og Ingemann. Begge var de, som bekendt, litterære berømtheder med tilknytning til Sorø Akademi, og begge er de indenfor

det sidste års tid blevet mindet og fejret. Jeg læste to fragmenter af denne korrespondance. Brevet til Ingemann handler om piger, og brevet til Hauch om teoretisk filosofiske overvejelser. Unægtelig to temaer som optog os drenge umådelig meget i, pubertetsårene fra 14 til 18 år.

Jeg afholdt mig fra at berette om skoletidsminder, bortset fra historien om Peter Ivar Melchiors og mine eksperimenter med methylen-farver. Vi havde jo erfaret at det er et farvestof med megen gennemslagskraft. Vi skyldte først disse små blå farvekornd ned med et glas vand, hvorefter vi kunne skrive vore navne på Regensens gule vægge. For fru Raft fyldte vi hver af ten et badekar med koldt vand, som så blev kuldslået til om morgenen, når det skulle anvendes. Deri hældte vi en aften methylenrødt. Det skulle jo så have lignet

blod om morgenen. Det lignede nok mere saftevand, men fru Raft blev snydt for sit bad, og vi fik den kærligt/vrede overhaling vi fortjente.

Fornemt siddende til højbords, med fru Raft til bords og formand Ib Juul på venstre side, afsluttede jeg med at oplæse et digt af Nils Brunse: »SPAREDIGT«. Digtet viser i en humoristisk tone, hvordan det er umuligt at foretage besparelser, uden at det rammer hårdt sine steder. Temaet i digtet er besparelser i sproget. Et tema som er højaktuelt for en nys bortsparet seminarielektor i retorik.

Tak for en dejlig eftermiddag.

Poul Martin Møller.

Ansøbertallet til 1. g er steget med 20 % på Sorø Akademi.

I år har Sorø Akademis Skole oplevet en meget stor stigning i antallet af ansøgere til gymnasiet. Ikke mindre end 176 unge har søgt optagelse på skolen, en stigning på 20 % i forhold til 1989, hvor tallet var 145.

På de andre gymnasier er søgningen fallende eller stagnerende. Det er kun Slagelse Gymnasium, der kan notere fremgang, men det er kun for HF ansøgninger.

Soranske dødsfald

ERIK SEIDENFADEN (S 28)

24. april 1910 – 12. april 1990

Fraternitas Sorana

Blev oprettet i 1931 med det formål at samle gamle soranere til stævner rundt om i landet på et kristeligt grundlag, og mange gode minder knytter sig til disse stævner. Sammenholdet blev styrket ved en vandrebog, som cirkulerede i kredsen og bragte personlige indlæg videre.

På Sorø Akademis Bibliotek findes en række af disse vandrebøger, men den sidste mangler desværre og er trods forespørgsler hos tidligere medlemmer ikke kommet til veje. Den sidste formand pastor Bakmann Christensen i Frederikshavn har bedt Soranerbladet om at efterlyse denne vandrebog, der må være gået i stå hos et medlem. Hvis den findes, bedes den sendt til Sorø Akademis Bibliotek, hvor de øvrige vandrebøger befinder sig i den brandsikre boks. Desuden savnes **også en protokol med referater af bestyrelsesmøder i Fraternitas Sorana**, som bedes afleveret sammesteds.

S.F. indstillede sin virksomhed med stævnet på Sandbjerg Slot i 1984, fordi medlemskredsen på grund af dødsfald svandt ind, og der manglede ny tilgang.

Red.

Jysk batøk

Kristi Himmelfartsdag

Jyske gammelsoranere (øernes må gerne være med) mødes til dyst, når Soransk Samfunds Jyske Afdeling holder den traditionelle batøk-turnering Kristi Himmelfartsdag den 24. maj kl. 12,00 – dette år i midten af Jylland, i det dejligste danske landskab hos Jørn Simonsen (R 58) på Sellerup Strandvej 61 ved Vejle fjord.

SUZUKI

Salg - Service

Aut. -forhandler

NIELS THIELE

Automobiler

STENLØSE

Tlf. (02) 17 00 72

Jørn Simonsen og hans hustru lægger gæstfrit land til batøkkæppenes udskjelser, og soranere kommer dertil ved at styre efter Børkop og derfra videre mod Brejning Strand. Turen går langs kysten på Sellerup Strandvej – Jørn Simonsen bor ca. to kilometer fra Børkop.

Frokosten medbringes – men drikkevarer forefindes. Tilmelding enten til Jørn Simonsen 75 86 21 65, til Jysk Afdelings kasserer Peter Erbs 75 51 86 22 eller til formanden Hans Andersen 86 25 62 90.

Frokosten d. 1. marts 1990

Ved ankomsten fik vi at vide at »Prag« var blevet solgt og at man havde holdt åbent alene for vor skyld; tilmed bød restauranten på laks til »den sidste platte«. Vor frokost-fremtid ligger i uvissheds tåger, da butikken lukker i en måned og vi ikke véd om den nye Dragør-indehaver vil fortsætte frokost-arrangementet på de hidtidige, gode vilkår. Meddelelse herom vil komme i aprilnummeret! *Der er truffet aftale med de nye ejere af Restaurant Prag om, at man fortsætter som hidtil på de samme betingelser (125 kr. for platte + en øl og kaffe).*

Den højtidelige stund måtte fejres, og nogle foreslog snaps, men kun få reagerede; først da *Legat-Karen* kundgjorde at snapsen var på *Eduard Kindts* ('10) regning – hans navn være højtlovet! – fór fingrene i vejret! *Tholl* undså sig dog ikke for at bemærke at hans havde været oppe hele tiden, men om han fik en ekstra snaps på den regning ligger i det dunkle.

Udover det righoldige udvalg af emner for dybtgående diskussion – fo eksempel litteraturkritik og -kritikere (der for det meste, nogle siger heldigvis, glemmes hurtigt) og dansk og svensk humor (Storm Petersen og Albert Engström som den eneste – bortset fra skånske humorister – umiddelbart »oversættelige« til dansk) – fik vi også genopfrisket herlige historier om Niels Bohr. Registre og noter til lærde værker i almindelighed og den store Sorø-bog i særdeleshed (hvor de på det nærme-

ste er uoverskuelige) blev sat under debat, og den liturgiske musik i vest- og østkirken blev dissekeret til fordel for den sidstnævnte i traditionel russisk udgave med de berømte »klæder-basser«! Da vi nu var ved kirkemusikken, kunne *Hasselbalch* berette om dengang han havde sunget samtlige (!) stemmer i konfirmationskantatens kor og dertil have fungeret som reserve-orgel (kirkeorgelet var ude af funktion) udsat for valdhorn... Jeg fik ikke helt rede på om det alt sammen var sket på én gang – men alligevel!

Vi kom også ind på de grå hårs ynde, og *Ann* (der tilsyneladende ej havde sådanne) kunne fortælle om grønlanderne der havde grå hår og øjeblikkeligt hev dem ud så snart de viste sig; hendes øjne syntes mere fugtige (ja, nærmest svømmende) end tilforn, og vi drenge blev ligefrem opstemte... Heldigvis var ingen af os allergiske overfor pilsnere, dem nød vi en del af til et herligt Nachspiel.

Vi var tolv omkring langbordet: Nestor *Jens Bastue Jacobsen* '24; æresmedlem *Dan Fink* '27; *Niels Jørgen Tholl* '33; *Paul Rantzau* '37; *Jørgen Hasselbalch*, *Hans Birger Mitens* og *Robert Riis* '41; *Finn Harlang* '45; *Poul Andersen* '60; *Karen Jensen* '65; *Klaus Runge* '87 og *rosinen osv. Ann Sørensen* '88.

Harlang dirigerede og meddelte at man ved det sidste bestyrelsesmøde have besluttet at *Soraner-Biografierne* skulle videreføres (10 årgange fra 1961 til 1975), og at *Sallings Soraner-Anthologi* nu går i trykken. *Generalforsamlingen* (den 24. april) flyttes fra »Tre Falke« til »Hôtel Imperial«.

Rantzau

Frokosten den 5. april 1990

Det blev en stor, livlig og bemærkelsesværdig frokost. Borddækningen var for os ganske usædvanlig: Ved hver kuvert lå en knallert! Vi havde næppe sat os før *Jens Bastue Jacobsen* slog på sit glas og afslørede sig som glad giver af knallerterne, der, som han sagde, »var næsten i soraner-farver«! Vi trak i dem, og i hver var

en lille papir-rulle med vores »frokost-sang«! Rullen var en ligefrem smuk tryksag, kronet, som den var, med Akademiets skjold. Og ikke nok med det: Til alle var det vedlagt et kort fyndord som for eksempel »Tiden farer, står ej stille, følg den blot med kløgt og snille«. Takket være Bastues smukke (og listige!) påfund klang »Jeg veed...« som aldrig før! *Alle*-sang med og *ingen* var i den allerringeste tvivl om tekstens underfundigheder, og der var ikke den mindste antydning af Staunings undervandsbåd på denne minderige dag, hvor 26 havde sat hinanden støvne.

Formand *Ib Juul* rettede en særlig velkomst til *Karen Raft S' 22*, der sammen med sin mand, lektor *Rolf Raft* (1893-1964, lærer på skolen fra 1928 til 1961), skabte en uforglemmelig ramme om mange drenges år på Akademiet. Karens nærværelse ved dagens frokost var ikke tilfældig. Dagens taler, *Poul Martin Møller*, boede i 4 år hos familien Raft, og da han i sin tale ville indflette lidt om sine oplevelser i denne herlige familjes skød, ja, så syntes han at det var passende at bortføre Karen til Amager. En glimrende idé som vi alle applauderede på stand. *Poul Martin Møllers* morsomme tale (der blandt andet indbefattede oplæsning/lærer-bemærkninger i hans karakterbøger!) vil blive bragt særskilt i et senere nummer af bladet; han sluttede talen med den smukkeste tænkelige karakteristik af familien Rafts hjem: »Kærlighed og humor karakteriserer mit liv i Sorø: Kærlighed hos Karen, humor hos Rolf«!

De 26 fremmødte var: *Nestor Karen Raft '22*; *Børge Baggesen* og *Jens Bastue Jacobsen '24*; æresmedlem *Dan Fink '27*; *Arne Stauning '29*; *Erik Lüders Thomsen '32*; *Jørgen Tholl '33*; *Paul Rantzau '37*; *Hans Birger Mitens* og *Robert Riis '41*; *Finn Harlang '45*; *Ib Juul '47*; *Niels Henriksen '53*; *Peter Christiansen*, *Hjalmar Kjærgaard*, *Søren Lundsteen*, *Ole Linne-mann-Schmidt* og *Poul Martin Møller '55*; *Niels-Ulrik Kopp*, *Jens Reedtz Spar-revohn* og *Hans Stage '58*; *Poul Andersen*

60; *Troels Krogh Lauritzen '61*; *Trine Jørgensen* og *Hanne Vestermark '86*, og *Klaus Runge*, *benjamin fra '87*.

Efter foredraget tog flere ordet: *Baggesen ('24)* lagde for og talte om hvor dejligt det var at møde gamle kendinge: »For tolv år siden, i min alders 72. år, da jeg flyttede tilbage til Sorø, var der naturligvis mange minder fra den gamle tid, der kom op, og nu kommer flere op – tak, Karen, for alle minderne! Jeg husker at jeg mødte min gamle lærer lektor *Marcus Pedersen* (lærer på skolen fra 1919 til 1962), jeg havde ikke set ham siden jeg dimiteredes i 1924, og der var gået 54 år. Marcus (f. 4/10 1892) var dengang i 1978 kun 86, nu fylder han snart 98 i bedste velgående! Han er glad, har sin klare hukommelse, og er opmuntrende og livlig at tale med, og jeg glæder mig over den levende kontakt, jeg har med min fortid og »de gamle dage på Akademiet« gennem samtaler med min gamle lærer«. – Vi var alle enige om at sende Marcus en hjertelig hilsen. Det sker hermed!

Bastue ('24) hæftede sig ved Marcus' ungdommelige udseende og fænomenale hukommelse, der var lige så imponerende som gamle »Dølle« (lektor Johannes Erlandsen 1867-1950, lærer på skolen fra 1901 til 1932, inkarnationen af den fuldendte gentleman!). *Stauning ('29)* syntes det havde været morsomt at høre om Rolf Raft: »Jeg havde ham første gang, das han var vikar. Vi drenge var meget vilde og urolige i timen, og vi behandlede ham simpelthen grusomt, men efterhånden lærte vi ham at kende som et dejligt menneske. Vi værdsatte ham efter fortjeneste: Hans humor og hans fine menneskelige egenskaber«. *Poul Martin Møller ('55)* løftede en flig af sløret for sære tildragelser i det raftske hjem og tilstod at han havde puttet methylenrødt i Karens bad. Resultatet blev derefter: Hun blev ildrød over det hele! Her kom Rolfs sans for humor på prøve, han bestod, »men jeg fik en gigantisk skideballe«! – Denne herlige historie blev ikke dagens eneste. *Tholl ('33)* leverede én, der udspandt sig hos

»Hubert« (lektor Hubert Rosen (S 1894); 1876-1951; lærer på skolen fra 1903 til 1941) i Molbechs Hus, hvor de derboende drenge havde besluttet at drive gæk med husbestyrerinden frøken Ravn: Man puttede carbid i hendes natmøbel! Resultatet udeblev da heller ikke, til drengenes usigelige morskab: Om morgenen er klærede frøken Ravn sig meget, meget syg, hun turde ikke stå op! Hubert kom på inspektion og lugtede i bogstaveligste forstand streaks lunt: Acetylenens ilde stank i soveværelset! Hvad der hændte misdæderne, meldte historien intet om, men Hubert, det herlige menneske, kendte sine drenge, han havde jo selv været dreng på skolen (1889-1894) og vidste besked med alskens *puerilia!* – Ole Linnemann-Schmidt ('55) overtog Poul Martin Møllers værelse hos Karen og Rolf: »Det var et utroligt hjem at komme til, ganske uprætentøst! Det man lægger vægt på er at vi havde det godt og fik en god opdragelse!« Ole mindedes Karens æblekage på 110 forskellige måder: »I væddemålet om at dette ikke kunne lade sig gøre, stod 10 store cigarer på spil! Selvfølgelig vandt Karen – alle hendes æblekager var virkelig usammenlignelige!« – Til slut et typisk eksempel på samlingen af *Raftiana*: Klassen havde været meget urolig og snakken. Rolf havde uddelt Låkerol til alle i det stille håb om fred for en stund, men han kunne selvfølgelig ikke tilbageholde en bemærkning: »Drenge, kan I nu være lidt låkerolige!« – Den mand havde sådan en sans for humor at han slet ikke kunne sætte sig i respekt... han behøvede det simpelt hen ikke!

Ib Juul sluttede denne minderige frokost af med at takke Bastue Jacobsen for hans festlig knallert-initiativ, og med den sande konstatering: »I kan se jer omkring: Alle kom for at hilse på dig, Karen, og dine drenge!«

Og så gik vi til Nachspiels – undtagen *Trine* og *Hanne* der viste sig ubøjelige; deres vægning var absolut! Vi lokkede og truede og ... følte os som nogle listige forførelse, der ville lokke unge uskyldige pi-

ger til en lastens hule, hvor den formale-dede drukkenskab gik i svang! Men da vi havde aflagt vor saligheds ed på at »Erik den Røde« var et tækkeligt sted, fik vi så godt som næsten halvvejes omtrent sikkerhed for at ungmøerne ville være med »en anden gang«. Med denne præcise formulering in mente skiltes vi i bedste uforståelse. Selvfølgelig var Nachspielet pragtfuldt: *Karen* fortalte, alle spurgte, og i et hjørne for sig selv sad *Stauning* og *Tholl* og udvekslede nederdrægtige høfligheder elegant og vittigt formuleret – ikke et øje var tørt! ... Det blev silde.

Paul Rantzau

Runde fødselsdage i maj 1990

2. Lektor Jørgen Kragh Knudsen (f. 30, S 49), ska.: Webersvej 8, 9200 Aalborg SV.
4. Farmer Niels Boserup (f. 40, '56), Apt. 41, Guaymas, Sonora, Mexico.
5. Salgschef Holger Weirup Andersen (f. 30, R 47), ska.: Nybrovej 500, 2800 Lyngby.
5. Dir. Bent Henningsen (f. 20, S 39), Severinsminde Hovedgård, 4420 Regstrup.
6. Lektor Halfdan Beck (f. 05, S 23, lærer), Flomhuset, Frb. Pr. 4180 Sorø.
6. Afd.ing. Harald K. Hansen (f. 30, S 49), Hejmdalsvej 17, 4700 Næstved.
7. Red. Erik Wiedemann (f. 30, S 48), Åbenrå 35, 4. th., 1124 Kbh. K.
9. Erhvervschef H. Chr. Steen-Jørgensen (f. 10, '26), ska.: Industrivej 11, 9491 Pandrup.
10. Pierre Langbach (f. 30, S 48), Sommerstedgade 17, 1718 Kbh. V.
11. Kield Kaysfeld (f. 40, R 57), Brøndbyvestervej 108, 2605 Brøndby.
11. Dir. Jørgen Sidenius (f. 15, R 31) Vesterbro 18, 2. th., 9000 Aalborg.
12. Luftkapt. Kjeld Rønhof (f. 20, R 36), Gøgevangen 21, 3390 Hundested.
14. Læge Jørgen Holst Knudsen (f. 40, S 60), Gartnerparken 49, 8380 Trige.

14. Paul Rantzau (f. 20, R 37), Bülowsvej 24 B, 1870 Fr.berg C.
17. Skuesp. Svend Johansen (f. 30, R 47), Prss. Maries Allé 9, 1908 Fr.berg C.
17. Prok. Børge Knap (f. 20, '32), Sdr. Fasanvej 40, 2000 Fr.berg.
17. Fru Elisabeth Svenningsen (f. 20, S 40), Grønningen 5, 6100 Haderslev.
20. Styrmand Søren Billeschou-Hansen (f. 40, R 57), Storstrømsvej 63, 4840 Nørre-Alslev.
20. Læge Jørgen Rygård (f. 20, S 39) Strandvejen 189, 2900 Hellerup.
22. Læge Fritsche Paaske (f. 30, S 49), Plantagevej 18, 2800 Lyngby.
23. Cand.jur. Christian Falster (f. 20, S 38), Schweizerdalsvej 91, St., 2610 Rødovre.
23. Fabr. Taisto Hammerum (f. 40, R 57), Skebjergvej 4, 5952 Tullebølle.
23. Købmand Ejner Jørgensen (f. 10, '26), Herredsvej 1 B, 2820 Gentofte.
23. Dir. M. Alex Petersen (f. 30, '46), Hovmarksvej 42, 2920 Ch.lund.
24. Dir. John Larsen-Jensen (f. 20, R 57), Stubbedamsvej 104, 3000 Helsingør.
26. Carl August Reinecke Petersen (f. 40, R 57), ukendt adresse.
27. Repr. Axel Vinterberg (f. 15, '29), Ederlandsvej 47, 2930 Herlev.

»ska.«: sidste kendte adresse; tilføjelser og rettelser til Per Salling, Højgårdstøften 264, 2630 Taastrup. Samme sted modtages jubilærlister, nye og ældre, med ubhersket jubel!

Rettelse til Runde fødselsdage i april

Jens-Erik Valentin (f.40, R 57)

En Verdaux 398/26, CH-1782 Belfaux.

Hans Jørgen Kokvedgård (f. 30, S 48)

Lindevej 14, 1877 Frederiksberg C.

Vi undskylder de forkerte adresser.

Red.

Ved frokosten d. 3. maj

kl. 12 taler Lektor *Torben Christoffersen* om moderne matematikundervisning.

MEMLEMSKONTINGENTET

er af generalforsamlingen fastsat til kr. 100,- i 1990. For medlemmer fra og med årgang 1982 samt for medlemmer, der er fyldt 67 år, dog kun kr. 65,-.

Soransk Samfunds kasserer:

Direktør Finn Harlang
Dronningens Tværgade 30
1302 København K.
Telefon 33 13 86 66
Postgiro 4 00 17 10

Kontingent m.v.

SOR-data
Soransk Samfund
Dr. Tværgade 30
1302 København K.
Kontingent:
giro 3 27 13 07

OBS – Årgang 89 er kontingentfri.

Adresseændring skal i Skandinavien ske til det lokale postkontor (udenfor Skandinavien direkte til kassereren).

OBS – BETALING

Til de medlemmer, der er bosat i Danmark, på Færøerne, i Norge, Finland, Sverige og i Island fremsendes fortrykte girokort. Udlandssoranere bedes **indbetale kontingent i check, trukket på en dansk bank**, da Samfundet ellers må betale **30,00 kr.** for at veksle en udenlandsk check. Denne indbetaling må gerne komme kassereren i hænde u/ yderligere opfordring, hvorved Samfundet sparer tid og penge til opkrævning.

Henvendelse vedrørende SORANSK SAMFUND

stiles til:
Formanden, borgmester Ib Juul
Herlev Rådhus, Bygaden 90
2730 Herlev
Telefon 42 94 06 33

SORANERBLADET: Redaktion

Svend Ranvig
Kongebrovej 28
4180 Sorø
53 63 08 57 (bedst 18-19)

SORANERBLADET: Administration

Direktør Finn Harlang
Dronningens Tværgade 30, 1302 Kbh. K.
Tlf. 33 13 86 66 – Fax. 33 93 86 66

Sorø Bogtrykkeri APS

Alleen 9, 4180 Sorø
Tlf. 53 63 05 75 – Fax. 53 63 51 75

ISSN 0903-1340

Adressendringer og re-
klamationer rettes i Skan-
dinavien til det lokale
postkontor.

INGE MARGRETHE HESS

HESSUEJ 10
7120 VEJLE ØST

Indhent tilbud på

Person-, Last-, Varevogne

MERCEDES-BENZ

4300 HOLBÆK

Hovedvej 4
53 43 41 22

4400 KALUNDBORG

Slagelsevej 162
53 51 11 66

4500 NYKØBING Sj.

Autogården
53 41 11 22

LYNGE & SØN A/S

INTERNATIONALT ANTIKVARIAT

SILKEGADE 11 - DK
1103 KØBENHAVN K.
TELEFON (01) 15 53 35

Sorø Akademis
Skovdistrikt

Telf. 53 63 01 25

**ADVOKAT
CENTRET**

AHLGADE 49
4300 HOLBÆK

Steen Harrsen
Møderet for Højesteret

Michael Abel
Møderet for Landsret

Jens Klokhøj
Møderet for Landsret

Finn Jørgensen
Møderet for Landsret

Palle Andersen
Møderet for Højesteret

Telefon 53 43 44 45 · Fax 53 43 01 12 · Giro 3 03 81 81